

אור שלום

מרכז תורה ואמונה פנימיית הגורם והגסידות
לאורו של האדמו"ר מקומאנא י"ט אהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

אדר תשס"ז   לרפואת אמו"ר צבי משה בן מלכה אסתר הו"ו   הרב נועם צחור
שקלים   גלגול הנשמות וסוד השקלים   סוכם ע"י התלמידים
לעילוי נשמת הרה"צ יאיר בן יהודה אוריאל זצוק"ל

ועל ידי נתינת "מחצית השקל" של עוה"ז שהוא בחינת הו"ד מתהפך דו"ה ל"הוד והדר לבושה"י של כנסת ישראל.

ורמוז לכך מצינו במילים "ראש בני ישראל"י ר"ת רב"י דא כנס"י שכוללים ראשים רבים, מאורי הדורות, קדושי עליון, ו"את" ראש וסוף הכולל בתוכו בהסתר את התוכן הפנימי [א-מ-ת] אות "מ" ד' יודין דשם הו"י"ה [ע"ב] דא הוא זווג וחיבור עליונים ותחתונים, "מחצית השקל" של עולם הזה עם "מחצית השקל" של ה' יתברך ואז בהצטרף שני חצאים אלו ייחוד עליון ותחתון יקרא "שקל הקדש", שכולו הקדש מקודש בכל הקדושות לשם יתברך.

והנה בדבקות הפעולה הגשמית והעלאת מ"ן על ידי קיום המצוה עולה היא מנצח והוד לתפארת גבורה וחס"ד, לעורר את חב"ד להעלותם לכת"ר עליון בכדי להוריד שפע מלמעלה למטה כענין מיין דוכרין, ורמוז לכך מצינו בדברי הפסוק ^א "כִּי תִשָּׂא אֶת-רֹאשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל" שני פעמים "שמע ישראל הו"י"ה אלקינו הו"י"ה אחד" – זווג עליון שמשפיע שפע אמונה וייחוד לכל העולמות.

והנה מחצית השקל שנתנו בניו של הקב"ה היה עבור הקרבנות כנאמר בתלמוד ^ב "באחד באדר משמיעין על השקלים" היינו

"כִּי תִשָּׂא אֶת-רֹאשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, לִפְקֻדֵיהֶם, וְנָתַנּוּ אִישׁ כֶּפֶר נִפְשׁוֹ לַיהוָה, בִּפְקֻד אֹתָם ; וְלֹא-יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף, בִּפְקֻד אֹתָם" ^א ואמר האדמו"ר זיע"א כי יש במצווה זו תיקון מן הקליפות מחד היינו גאולת הגוף והנשמה גם יחד, וכן זווג וייחוד קודשא בריך הוא וכנסת ישראל.

בידוע שכך קבלנו במסורה שכל פעולה שעושה האדם בעולם הזה הרי עושה הוא רשימו בעולמות העליונים "בצל ידי כיסיתך" ^ב ו"בצל שדי יתלונן" ^ג וכדברי הבעש"ט כשם שהצל נע כפי תנועת האדם כך מעשיו בעולם הזה משפיעים בעולמות הרוחניים העליונים.

והוא שרמזה התורה "זה יתנו" ^ד ר"ת טו"ב דא הוא קודשא בריך הוא "טוב הו"ה לכל קוראיו" ^ה, ומה הוא הקב"ה נותן בחינת "מחצית השקל" שזו בחינת מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, [ר"ת] אדם עליון השלם בכל השלמות דווקא הוא הקרוי "בשקל הקדש".

כי שק"ל הוא בספירת נצח, ^ו שהיא בימין חס"ד ששורשו בחכמה, שביל ונתיב שפע "מאוצר מתנת חנם חנו" היא בחינת תפלה שפודה את נפש האדם, וכדברי מוהר"ן ^ז "ותחנני מאוצר מתנת חנם. ותעזרני להסיר ממני ערלת לבי ושבירת לבי וחרפת לבי"

^א שמות, ל.
^ב ישעיה נ"א.
^ג תהילים צ"א.
^ד שמות, שם.
^ה תהילים קמ"ה.
^ו תיקו"ז י"ט.
^ז ליקוטים תניינא.

^ח משלי, ל"א.
^ט שמות, שם.
^י שם.
^{יא} ירושלמי שקלים א' משנה א.

שמכריזים בכל ערי ישראל להביא שקליהם למקדש, בעבור "לְכַפֵּר עַל-נַפְשֵׁי־כִסִּים"³¹. ועל כן, שווים הם העשיר והדל, היינו קב"ה "לי הכסף ולי הזהב"³² אמא עילאה וז"א³³, הם הקרויים עשירים, ו"הדל" אותיות דל"ה, הרומז לקטנות ודלות בחינת אד"ם תחתון, וביחוד ב' מחציות השק"ל כנ"ל ייחוד עליון ותחתון נעשים אחד "שקל הקדש".

כי ברמז אמרה תורה שה' יתברך משפיע חסדו על האדם באופן של א"ל רי"ו, ג"פ חסד כנודע, [אותיות לא ירבה] כי אשר יש באדם קטנות ואחיזה לחיצונים "אזי לא ירבה", וכל זה כשהאדם נשאר ב"דל" אזי לא ירבה בו השפע הרוחני עד שיעורר את נפשו לשוב אל אלוהינו כי ירב"ה לסלוח.

ובעניין שאמרנו כי שקלים אלו היו לקרבנות הצבור, ואשר בקרבן זה מתקרבים העולמות כולם ומקרב התחתון ומעלה אותם במקום עליון³⁴ לכן כל הקרבנות הם למטה בעשייה כדי לתקן קטרוג הקליפות שבעולם עשייה³⁵, ועל כן הקרבן נאכל באש של מעלה כי בשעה שהאש תוקד על המזבח יש שם צורת ארי"ה שרובץ על הקרבן ואוכל אותו, הוא אוריאל מלאך עליון שמתגלה בצורת ארי"ה³⁶, ג"פ חס"ד רי"ו הנודע, אותיות ירא"ה, ועם הכולל "ירבה".

ואש הקרבן מבריא את הקליפות והטומאה, בכוח עשיית מצוות "מחצית השקל" שבא חיוב על כל ישראל להרימו בחינת "תרום ה'" תרומ"ה להוי"ה, וציווי זה הוא ל"כָּל

הַעֲבֵר עַל הַפְּקָדִים" "כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו"³⁷, לכן אמר הכתוב ש"זה יתנו כל העובר על הפקודים" "פקודי הוי"ה ישרים משמחי לבי"³⁸, בשברון לבב בדמע וזיע ורתת מפני הדר גאון הודו של השי"ת, "מחצית" שבירת הגאווה הכעס ושאר מידות רעות, "אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם, לפניך נגלו כל תעלומות", "אתה זוכר... מעשה איש ופקודתו, ועלילות מצעדי גבר מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש"³⁹.

ומחצית השקל הבא בשברון הלב יש בכוחו "לכפר על נפשותיכם" היינו הנפש הבהמית שמושכת את האדם לתאוותיו ויצריו, וזה בעבור תשובתם ממעשה משובתם. על כן אמרה התורה⁴⁰ "וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נֶפְשׁוֹ לַיהוָה, בַּפְּקֹד אֹתָם" כנאמר⁴¹ "וּפְקֹדֹתַי בְּשֶׁבֶט פְּשָׁעַם וּבַגְּעִים עֲוֹנָם" ואף על פי כן "וְחִסְדִּי, לֹא-אֶפִּיר מֵעַמוּ"⁴² כי על כן נתן השי"ת לנו מצוות "מחצית השקל" כדי שיהיה מקום ונס להתנוסס לעם הקודש "לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁי־כִסִּים" היא הנפש הבהמית דווקא, כי איש ישראל אשר יחטא זה בשל נפש זו, כי בשורשו יודע הוא ומכיר בבורא יתברך ומוכן למסור את נפשו על קידוש שמו.

וממידה פנימית זו של הרגש וטבע מוסתר שכל איש ישראל מוסר את נפשו לכבוד ה' יתברך "וְלֹא-יִהְיֶה בְּהֶם נֶגֶף, בַּפְּקֹד אֹתָם"⁴³ קנאת ה' צבאות נג"ף אותיות גיכ"ק שמות אליה"ו נד"ב אבי"הוא, מסירות נפש על שמו

³¹ סוכה, נ"ב.

³² תהילים י"ט.

³³ מתפלות ראש השנה

³⁴ שמות, ל

³⁵ תהילים, פ"ט

³⁶ שם, שם

³⁷ שמות ש"ב

³¹ שמות, שם.

³² חגי, ב.

³³ ליקוטי ש"ס, שבת דף ו' ע"ב.

³⁴ ועיין פעי"ח שער התפלה פ"ה דף ה' ע"ב.

³⁵ ועיין פעי"ח שער הזמירות פ"ד ד' למ"ד.

³⁶ זוה"ק בלק דרי"א.

יתברך, ממצות מחצית השקל, כי בשורש מצווה זו יש יכולת להינצל מקליפות נגה שחציה טוב וחציה רע, וע"י מעשה המצווה אנו מעוררים את שורש עתיק שכולו ימין והגבורות נכללים שם בימין וטפלים אליו, כך גם בקליפת נגה ע"י מתן מחצית השקל נכלל הרע בטוב וטפל אליו, והרי הרע נופל למטה.

ורמז לכך אמרה התורה "כי תשא את ראש בני ישראל" כי יש כמה ראשים מערב רב ומקליפות נגה, ואינון קיימין רישין דעמא, וצדיקיא אצכפייא קמייהו, והאי רישא בעפרא בלי, וערב רב אומרים "נתנה ראש"^{כה} ויש ראשים הרבה שמושכים לדרכים שונים והם מורידים הדבקים בהם לבאר שחת והבחירה חופשית".^כ

וכדברי הבעש"ט זיע"א שצריך להתפלל הרבה לפני המקום שלבו לא ימשך אחריהם, כי יפול חלילה לבור צרה עמוקה בלי תקומה כלל וזוה המצווה מנשאין ראשי ישראל בבירור "מי הוא זה ואיזה הוא"^{כז}

והנה, מצינו ב"מחצית השקל" אור קדמאה מזלא קדישא שבתוכו מתלבשין שם החס"ד [ע"ב] באות "מ" ד' יודין שבשם זה, ואותיות "שק" ד' יודין אלו בבחינת "מאה ברכות" שבאים לאות "ת" של מחצית, נרנ"ח אור מים רקיע, ומ"מחצית השקל" יוצא ובא שם הקודש תל"י, ונמצאו אותיות הצ"ח רומזות "דודי צח ואדום, דגול מרבבה"^{כח}, חיבור וזווג חכמה ובינה, כי חכמה היא י' ואז היא כזו "די" ובבינה "דו" וצ"ח הוא ע"ב הוי"ה

חסד ה' שעולה צ"ח, הוא הנרמז מאותיות הצ"ח ממילת "מחצית" הנ"ל.

והנה שקל הקודש הוא בחינת נצ"ח לנצח על מלאכת שמים, יש בידנו בעת מתן מחצית השקל לתקן בצדקה "בצדקה תכונני"^{כט} צדק"ה "צדקת הוי"ה עשה ומשפטיו עם ישראל"^ל, "ציון במשפט תפדה ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה"^{לא} אלו הם יראי ה' וחושבי שמו נשמות שנפלו בקליפת נגה טו"ר, ובמצוות מחצית השקל "כל אוכל תתעב נפשם"^{לב} בשברון הלב ובתשובה שלמה, אזי עולים ומעלים את גופם ונפשם מעומק ושבי הקליפות שנאחזו בהם בגלגול זה ובגלגולים אחרים, כנרמז בפסוק^{לג} "לְכַפֵּר עַל-נַפְשֵׁי־תַיִכֶם" נפש הבהמית שבכל גלגול וגלגול.

ומגאולת הגוף והנשמה הפרטיים, תגאל כנסיי מגו גלותא, ויאירו בה בחינות ה' חסדים, וסומק שבה יהיה טפל לאור החכמה חסד נצח, קו הימין שם שורש וסוד "מחצית השקל" ותגאל יהודה וירושלים ובא לציון גואל במהרה בימנו או"א.

מדיני מחצית השקל : מאת הרב הגאון מרדכי אליהו שליט"א -

א. מחיר מחצית השקל - טוב לתת ערך של חצי שקל דהיינו מחיר עשרה גרם כסף ממש עם מע"מ, וצריך לחשב כל שנה לפני פורים את ערך השקלים בתשס"ב 14 ש"ח. ואם יש לו מטבע ממש של כסף - הנה מה טוב. ובדיעבד אפשר לתת מטבע שנקראת חצי כגון "חצי שקל" של ימינו שלא שווה הרבה אבל יש בה זכר למחצית השקל (משנה ברורה הגר"א שם ועיין לכף החיים שם ס"ק כ' ולקונטרס היחיאלי שם).

^{כט} ישעיה, נ"ד
^ל דברים, ל"ג
^{לא} ישעיה, נ"א
^{לב} תהילים ק"ז.
^{לג} שמות ל

^{כה} במדבר, י"ד.
^{כז} ועיין באורך בן ביתי לקומרא דף ט.
^{כח} אסתר, ז.
^{כח} שה"ש, ה.

ב. בהלכות פורים הביא הרמ"א בענין זה כמה מנהגים: "יש אומרים שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן, "זכר למחצית השקל" שהיו נותנין באדר. ומאחר ששלש פעמים כתוב תרומה בפרשה, יש ליתן ג'.. חצאים גדולים" והקשו עליו ע"כ הנהיג הגר"א לתת רק מטבע של חצי זהב וכו' פעם אחת (סימן תרצ"ד ס"ק כ"ג שלא ראו זה את זה עיין כף החיים שם ממעשה רב אות רל"ג וביאור להלכה שם).

ג. זמן הנתינה - כתב הרש"ש לתת מחצית השקל לביל פורים קודם מנחה (בסידור הרש"ש ועיין לכף החיים שם ס"ק כ"ה כ"ו). וכך כתב ברמ"א "ויש ליתנו לביל פורים קודם שמתפללים מנחה (מהרי"ל), וכן נוהגין בכל מדינות אלו". ויש נותנים בשחרית קודם קריאת המגילה (מגן אברהם שם ומובא במשנה ברורה שם). אך הספרדים בירושלים נהגו לתת אחרי מנחה של התענית לפני ערבית. ולמה בזמן זה? כדי להקדים שקלים לקריאת מגילה.

ד. אם לא נתן לפני מנחה - יתן אחריה. ואם לא נתן אחריה - יתן בכל זמן שאפשר, ואפילו למחר או אחרי פורים. (לא כמו משלוח מנות או מתנות לאביונים שאם עבר פורים אין לו תקנה) רק יזדרז לפני ר"ח ניסן. ואפילו עבר יתן אחר כך.

ה. לא לאחר נדרים. בשולחן ערוך (יו"ד סי' ר"ג סעי' ב') ועיין לבאר הגולה שם ולבאר היטב שם ובן איש חי פרשת ראה ש"ש אות א') מביא מה שכתוב בגמרא כי מי שמאחר את נדבתו שאמר ליתן "פנקסו נפתחת". יש בזה כמה פירושים. יש אומרים שזה הפנקס שכותבים בו כל העבירות שעשה עם המצוות שלו. ויש אומרים שמדקדקים במעשיו אם הם כדאי להגן עליו (בן איש חי). ובמקרה זה הרבה מקטרגים יהיו עליו. ויש אומרים שפותחים את הפנקס שעווניו כתובים בו לשלם לו כמעשיו. ומכן ילמד אדם להזדרז לשלם חובתו, כדי שלא יבוא לידי סכנה.

ו. לומר "זכר" - אם אמר "זה מחצית השקל" ולא אמר "זכר למחצית השקל" האם זה יהיה הקדש? לא כיון שלא כיון לבית המקדש. אעפ"כ כתב בשולחן ערוך שלא יאמר אדם "סלע זה להקדש" כי יש במשמעות דבריו הקדש לבית המקדש אל יאמר "שקל זה לצדקה" שכוונתו ברורה. ועדיף יותר שיתן בלי לומר כלל או שיאמר "זכר למחצית השקל".

יום שבעה באדר

ז. מכיון שז' באדר הוא יום פטירת משה רבינו ע"ה יש נוהגים ביום זה לעשות תענית ובמוצאי התענית הלילה ושמוחות. ויש סדר לימוד מיוחד למרן רי"ח זיע"א ללילה זה. ובמיוחד נוהגים בכך אנשי חב"ד קדישא שצמים ביום ז' באדר ובמוצאי התענית עושים סעודה חשובה כיון שהם עושים תמיד חסד למתים וזה כמו שה' עשה חסד של אמת למשה רבינו שקבר אותו בגיא מול בית פעור ביום זה.

ח. המתענה בז' באדר באופן קבוע ופעם אחת צם יום שלם גם כשחל ביום שישי - תמיד יצום כך גם ביום שישי. אך לכתחילה לא יקבל על עצמו לצום באופן קבוע בז' באדר ביום שישי אלא יתפלל ערבית בערב שבת מוקדם, ויאכל מוקדם אפילו לפני השקיעה. מנהג החברה קדישא של האשכנזים לקרוא "ויחל" לאלה שצמים, אבל בני עדות המזרח אין נוהגים להוציא ס"ת אפילו אם יש עשרה שצמים (ועיין לכף החיים סי' תקס"ו ס"ק כ"ז).